

Mezioborová spolupráce v podpoře ohrožených dětí
a jejich včasná identifikace

Podpora rodičovských kompetencí představení kurzu SOFA

Mgr. et Mgr. Zuzana Horálková,
PhDr. Lenka Felcmanová, Ph.D.

21. května 2024



BRAIN GYM EXERCISES



Pár argumentů na úvod...

300 000 počet dětí ohrožených rizikem zanedbávání či špatného zacházení

24 000 z nich končí v jedné z forem náhradní péče

9 z 10 dětí se ocitá v péči státu primárně z důvodu špatného zacházení a zanedbávání

41% rodičů považuje ve výchově za přijatelné/mají neutrální postoj: výprask vařečkou nebo páskem

44% křik, nadávky a ponižování

53% facku

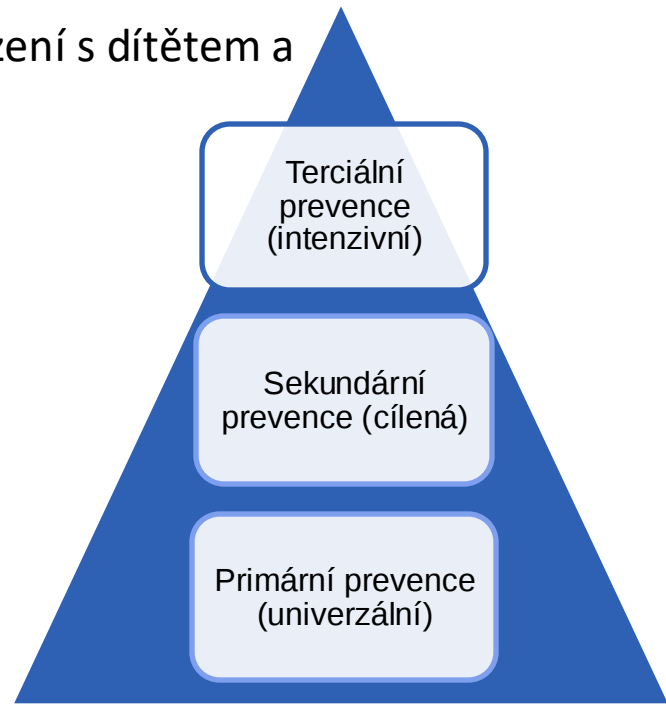


Bludný kruh ústavní péče



Podpora rodičovských kompetencí

- Posilování rodičovských kompetencí pro zastavení násilí na dětech (WHO: INSPIRE, 2016)
- Efektivní strategie pro předcházení špatnému zacházení s dítětem a jeho důsledkům (WHO, 2022)
- Koncepce rodinné politiky (MPSV, 2017): podpora rodinných a partnerských vztahů
- Potřeba vyplývá ze zkušeností a poznatků odborných pracovníků v psychosociálních službách:
„Nechybí vůle, ale schopnosti a dovednosti.“



Kurz podpory rodičovských kompetencí

- Široká cílová skupina
- Směřování od pečující osoby k dítěti
- Ukotvení programu ve výzkumně ověřeném přístupu
- Praktický nácvik osvojených dovedností a technik
- Dobrovolné aktivity mezi setkáními
- Prostor pro sdílení a podpora sounáležitosti účastníků kurzu

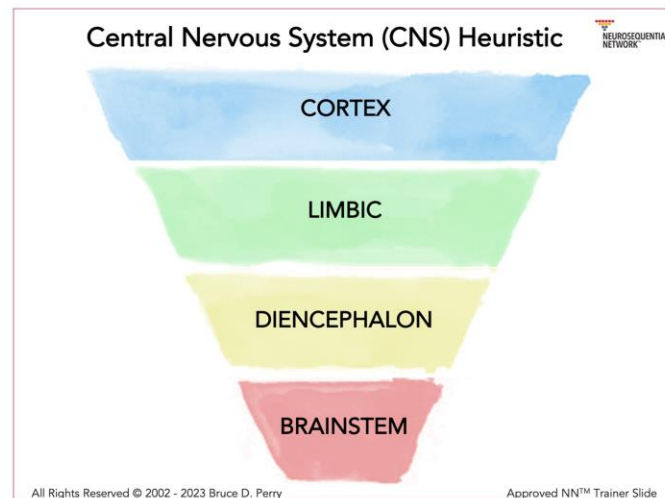


Neurosekvenční model jako teoretický základ

„Vztahy jsou hybateli změny a nejúčinnější terapií je lidská láska“

B.D. Perry, 2006

- Celostní přístup k terapeutické práci, výchově i vzdělávání (nikoli specifická technika či intervence)
- Založen na základech neurobiologie, vývojové psychologie, sociologie, antropologie a vědeckých poznatcích v oblasti traumatu a působení stresu

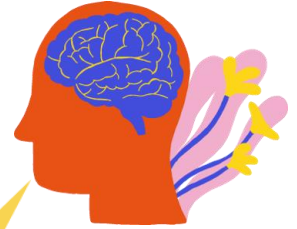


Cíle kurzu

Hlavní cíl: Skrze sebepoznání a sebezkušenost umožnit pečujícím osobám lépe porozumět dítěti a jeho chování a volit přístup podporující bezpečnou vztahovou vazbu.

- Uvědomění vlastního prožívání a vlivu okolních faktorů vč. dopadů zkušeností z dětství na současné prožívání, chování a roli pečující osoby
- Pochopení souvislosti mezi prožíváním a chováním, porozumění reakcím v zátěžových situacích
- Zvědomení základních potřeb a možností jejich naplnění u sebe a u dětí
- Osvojení zdravých forem seberegulace a technik vhodných pro regulaci dítěte
- Nácvik vzájemného zklidnění pečující osoby a dítěte
- Posílení bezpečné vztahové vazby prostřednictvím pozitivního přístupu, nenásilné komunikace, společných "posilujících" momentů, strategii řešení problémů založené na spolupráci, aj.
- Rozšíření podpůrné vztahové sítě pečujících osob
- Prevence transgeneračního přenosu

BRAIN BREAKS

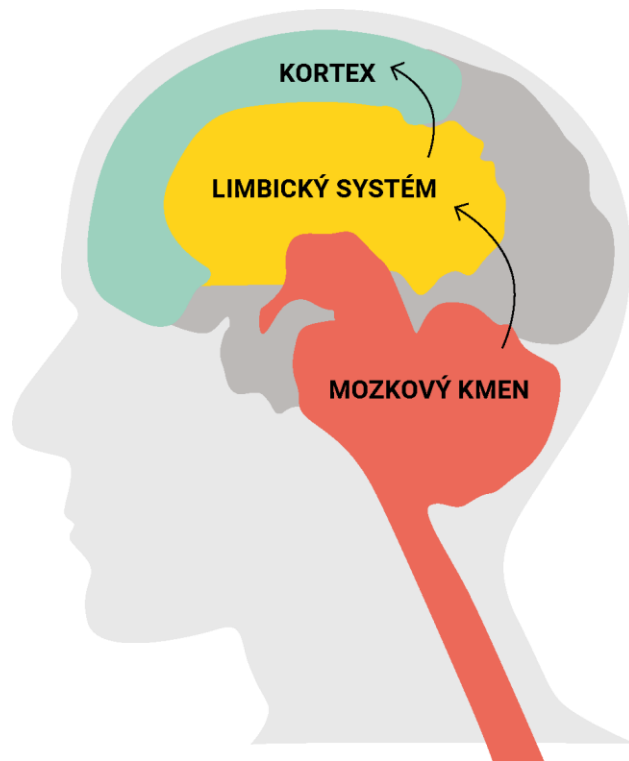


**Pojďme si udělat
přestávku pro mozek.**

Obsah lekcí kurzu

Lekce 1: Vliv stresu na naše fungování

- Vytvoření **bezpečného prostředí**, podpora pocitu **sounáležitosti** (seznamovací aktivity, nastavení pravidel fungování skupiny, prostor pro sdílení, brain breaks, ...)
- Role rodiče a její výzvy
- Zdroje stresu a stresové reakce
- Sekvenční uspořádání a fungování mozku
- Vliv stresu na naše chování, prožívání, schopnosti a dovednosti



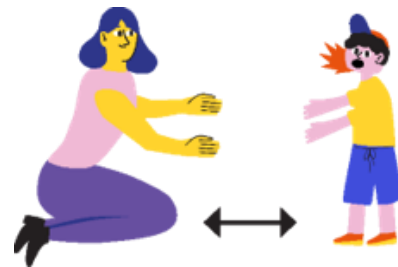
Lekce 2: Podpora odolnosti

- Odlišení pozitivního stresu a stresu zraňujícího
- Způsoby podpory odolnosti prostřednictvím pozitivního stresu
- Zvládání náročných situací – nácvik podpory předvídatelnosti, možnosti kontroly a dávkování stresu
- Dopady toxického stresu



Lekce 3: (Sebe)regulace

- Způsoby vlastní seberegulace
- Vzájemné zklidnění rodiče a dítěte
- Efektivní přístup pro zklidnění rozrušeného dítěte
- Inspirace pro zdravou seberegulaci
- Nabídka aktivit pro seberegulaci dětí
- Představení a vyzkoušení senzomotorických pomůcek



Seberegulační aktivity s dětmi

Zvolte tři zklidňující aktivity, které si vyzkoušíte doma s dítětem.

Vybral/a jsem:

1

2

3

Povídejte si s dítětem o tom, jak se cítilo před aktivitou, při ní i po ní a která technika mu pomohla cítit se klidněji.



Aktivita	Hodnocení dítěte
1	    
2	    
3	    

Nejlepší aktivitu s dítětem ještě v následujících dnech zopakujte. Zkuste ji využít i v situaci, kdy bude dítě rozrušené/nebude se cítit dobře.

Poznámky:

Lekce 4: Bezpečná vztahová vazba a naše potřeby

- Význam vztahové vazby pro harmonický vývoj dítěte
- Podpora bezpečné vztahové vazby
- Základní lidské potřeby a cesty k jejich naplnění u rodiče a dítěte



Lekce 5: Zvládání náročného chování dítěte

- Přerámování přístupu z „*Děti se chovají dobře, když chtějí.*“ na „*Děti se chovají dobře, když mohou.*“
- Vliv stresu na fungování dítěte a příčiny náročného chování
- Řešení problémů založené na spolupráci



Lekce 6: Zvládání náročných životních situací

- Skupinová práce pro řešení modelových i reálných náročných situací
- Sdílení zkušeností, dobré praxe a vhodných kontaktů pomoci
- Představení karty KID
- Sestavení osobního krizového plánu

 **SIGNÁLY**

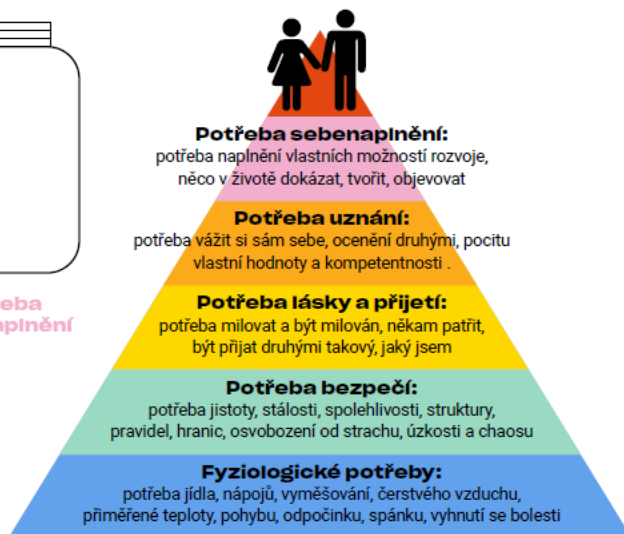
KID 

KOOPERACE, IDENTIFIKACE, DŮVĚRA

**Karta k identifikaci
špatného zacházení s dětmi**

PRO ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

Vybarvěte sklenice podle toho, jak cítíte, že je vaše potřeba naplněná.



Poznámky:

Pilotní realizace kurzu

Spokojený rodič - spokojené dítě

„Vychovávejme děti s láskou a respektem.“



- Diakonie ČCE a Modroklubík v Mostě
- 6 setkání po 2 hodinách (1x týdně)
- Účastnice:
 - maminky z azylového domu a SAS, maminka pěstounka;
 - pro polovinu účastnic bylo absolvování kurzu povinné;
 - děti od novorozenců po mladší školní věk.
- Hlídaní dětí
- Bezpečný prostor pro sdílení
- Praktické materiály a pracovní listy
- Závěrečné předání certifikátů

Výsledky evaluace pilotního kurzu

Evaluační dotazník po skončení pilotního kurzu - výsledky

Motivace setrvat v kurzu:

Vypovídat se ze svých trápení nebo sdílet s ostatními svůj osobní příběh

Setkávání s maminkami s podobným osudem či problémy

Co bylo pro vás v kurzu nejprínosnější?

Význam vztahu mezi rodičem a dítětem

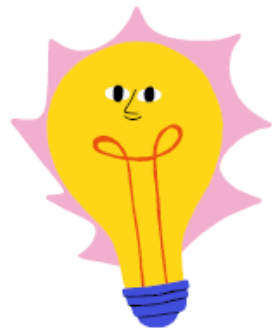
Jak máme naplněné potřeby

Dítě se chová dobře, když může

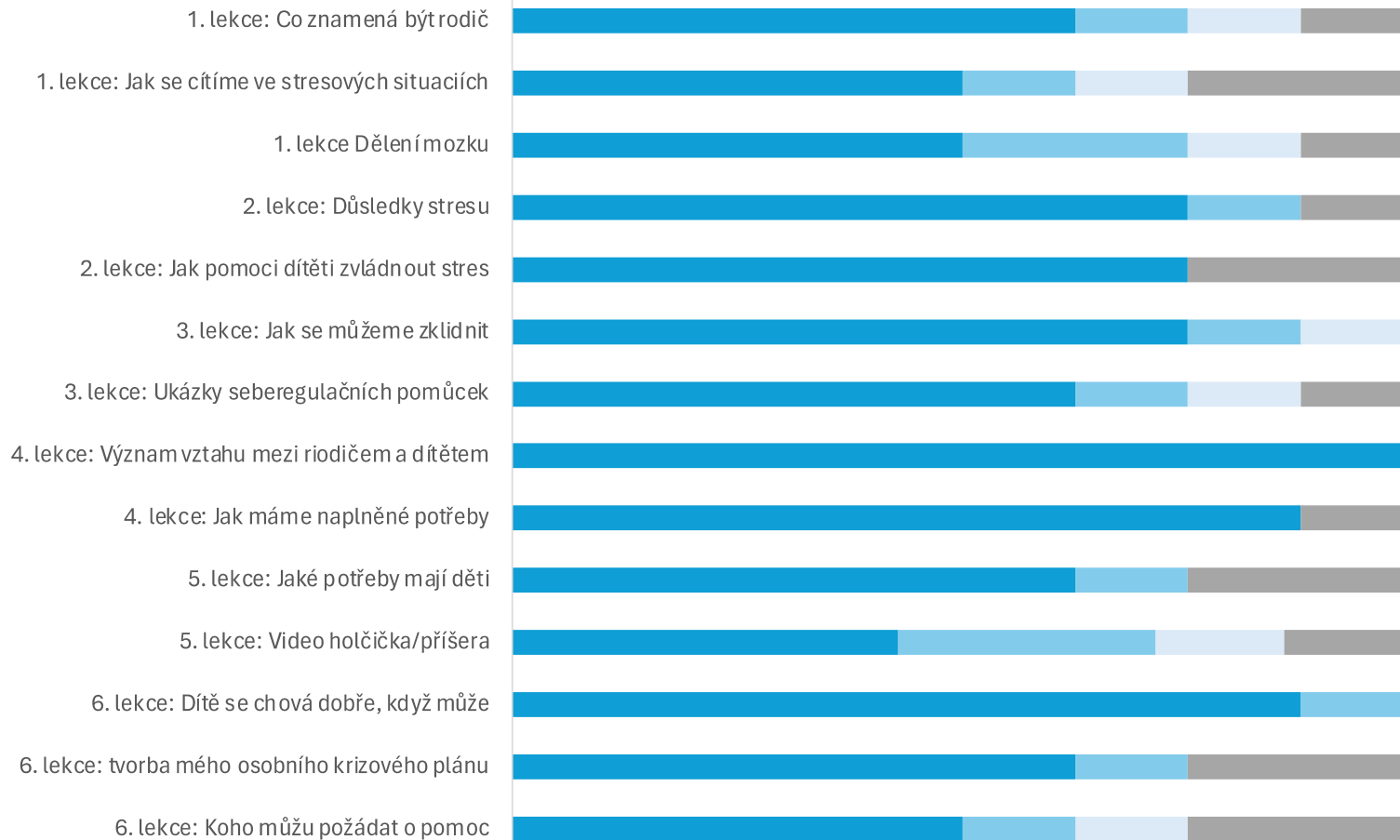
Jak pomoci dítěti zvládnout stres

Důsledky stresu

Jak se můžeme zklidnit



Co bylo pro vás v kurzu nejprínosnější?



Citace účastnic pilotního kurzu:

„Poslední dobou, když zakřičím na děti, tak mě to pak mrzí a přemýšlím nad tím, jestli jsem nemohla něco udělat jinak a jak to příště zvládnout líp. Dřív jsem to tak neměla.“

„Bylo super poznat, že i ostatní mámy řeší šílený věci a nejsem jediná.“

„Uvědomila jsem si, že se musím zaměřit i na plnění svých přání a potřeb, abych byla v klidu a mohla řešit problémy dětí. A také způsoby, jak se do klidu dostat a že je v pořádku nemít vždycky dobrou náladu a fungovat na 100 %.“

„Byla skvělá atmosféra, vždycky jsem se těšila, až bude pondělí.“

Budoucí směřování kurzu

Na základě výsledků pilotáže a zaměření projektu vznikla potřeba:

- Prodloužení kurzu alespoň na 8 setkání
- Adaptace obsahu kurzu dle specifických potřeb různých skupin účastníků (např. v rámci vzdělávání pro pěstouny či nezletilé rodiče)
- Proškolení lektorů v souvisejících náročných tématech, která se mohou vzhledem ke zranitelnosti cílové skupiny objevit

Dále plánujeme:

- Zapojení rodičů – absolventů kurzu v roli peerů
- Rozšíření kurzu do dalších území (ORP)
- Navázání spolupráce s doprovázejícími organizacemi pro pěstouny a dalšími relevantními partnery



Děkuji za pozornost

